

פרשת יתרו

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

י. הלכות בניית מזבח

ס. ההכנות למתן תורה

ר. יתרו מייעץ למשה שיעמיד

שופטים

ה. יתרו ומשפחת משה מגיעים

למחנה ישראל

ג. בקשת ישראל שמשה ידבר עמם

במקום השי"ת

י. מתן תורה ועשרת הדיברות

” — — — — — ”

שאלה לשולחן שבת

”כבד את אביך ואת אמך”

הגמרא (קידושין לא.) מספרת: ”בעו מיניה מרב עולא עד היכן כיבוד אב ואם אמר להם צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד באשקלון ודמא בן נתינה שמו פעם אחת בקשו חכמים פרקמטיא בששים ריבוא שכר והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו”.

ויש לבאר מה כיבוד הורים יש כאן, הלא בוודאי מעדיף אביו שיעירנו עבור רווח כה רב, ואפילו יגרום לאביו צער בכך שלא העירו? [וההוכחה היא מזה שנפסק שיש לבן להעיר את אביו לזמן קר"ש, כי בוודאי יצטער לאחר מכן לכשייוודע לו שאיחר].

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

”ויקה יתרו חתן משה את צפרה אשת משה אחר שלוחיה ואת שני בניו אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי אלקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה”

בתרגום אונקלוס ובמדרש כתוב שמשה רבינו פטר את אשתו בגט, דהיינו שגירשה, ויש להבין אם כן מדוע כאן מכנה אותה התורה בתואר 'אשת משה'. כמו כן קשה מדוע הכתוב מפרט כאן ומפרש את שמו של אליעזר ולא כתבה זאת בשעת לידתו במדין כפי שנכתב על גרשום אחיו כבר בפרשת שמות. הגמרא (כתובות ט:) כותבת: 'אמר שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, כל היוצא למלחמת בית דוד, גט כריתות כותב לאשתו, שכתוב: "ואת אחיך תפקוד לשלום ואת ערובתם תקח". ופירש רש"י שם שכותבים גט על תנאי שאם ימות במלחמה יהא גט מיום כתיבתו. והטעם שעשו כן היה מפני החשש שימותו במלחמה ולא יהיו עדים ולא רצו לעגן את נשותיהם. ואף משה רבינו כשבא לחזור למצרים שם ריחפה עליו בעבר גזר דין מוות, חשש שמא ימות בצנעה ולכן עשה כדין היוצא למלחמת בית דוד ונתן לאשתו צפורה גט על תנאי. וכעת שניצל מחרב פרעה ויצאו כולם ממצרים התברר למפרע שציפורה מעולם לא התגרשה והרי היא עדיין 'אשת משה'. וכעת מובן אף העניין שמשה קרא שם לבנו רק כעת כשהתברר סופית שניצל הוא מחרב פרעה. (יעלת חן)

”כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו”

כך משיב משה ליתרו לשאלתו לגבי כך ששופט את העם. ויש לבאר מדוע בהתחלה כתוב: "להם" - בלשון רבים, ומיד אחר כך כתוב: "בא אלי" - בלשון יחיד, ומדוע יש שינוי בין לשון יחיד לרבים? ויש לומר: א. בפעם הראשונה באים להתדיין אל הרב שני יהודים, אבל בפעם השנייה לא בא אל הרב שפסק את הדין תורה אלא בעל דין אחד, זה שיצא זכאי, כי הבעל דין השני שהפסיד כבר לא מגיע אליו. ב. אומר משה שעם ישראל קדושים הם ולא רוצים שיהיה בידם ממון של גזל, אז באים הם אלי בדרך שאלה כאחד. (דברת שלמה) ג. אפילו אם אחד יבוא להשמיע טענותיו בטרם יבוא רעהו - איני שומע לו. ד. "בא אלי" - הנבואה לפשוט הספקות. (ע"פ הזוהר) ה. הכוונה למקרה בו יש חילוק אם באים יחד או לחוד. כדין שני שבילים אחד טמא ואחד טהור ושני בני אדם הלכו כל אחד בשביל אחר. אם באים יחד לדון - שניהם טמאים ובזה אחר זה טהורים. (המשכילים יזהירו) ו. מכאן ששומעים את התובע תחילה. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשפ"א)

הקדימו להזמין

כעתנת פורים!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:

052-7665775

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביין' 2. לשלוח שיק למערכת

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר במזכרת מאירועים

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. המזבח היה עשוי מ _____ (2)
  - ב. הופיעו במעמד הר סיני
  - ג. מאבנים אלו אסור לבנות את המזבח
  - ד. לאחר שתי דיברות ביקש העם ממשה:
  - ה. שם נוסף להר סיני
  - ו. " _____ שם ישראל נגד ההר"
  - ז. מעשרת הדיברות
  - ח. ד' עושה _____ לאלפים
  - ט. "לא _____ הדבר אשר אתה עושה"
  - י. תכונה הנדרשת מהשופטים
  - כ. עשן ההר עלה כעשן ה- _____
  - ל. נראו במעמד הר סיני
  - מ. מתארי בני"י במתן התורה
  - נ. מאזהרת יתרו למשה על כך שהוא שופט לבדו
  - ס. השי"ת לקח את בני"י לו לעם _____
  - ע. היו על ההר (2)
  - פ. יתרו שמע אודות עונשו
  - צ. אשת משה
  - ק. אסור היה לגעת אפילו בחלק זה של ההר
  - ר. דור רביעי כך קרויים, דהיינו נכדי הבנים
  - ש. החודש בו ניתנה התורה (בלשון הפסוק)
  - ת. "לא תעשה לך פסל תמונה _____"

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. השי"ת הוא 'קל' _____
  - ב. העם עמד על משה עד ה- _____
  - ג. קול השופר הלך והתחזק, שלא כ- _____ הדיוט (רש"י)
  - ד. כזה ענן היה על ההר
  - ה. אסור לעשות בשבת
  - ו. "זירא העם _____ מרחוק"
  - ז. שמו של מלך יהודה (מן ההפטרה)
  - ח. אנו מצווים על בנייתו בסוף הפרשה
  - ט. משה מינה שרים כדי _____ את העם
  - י. המדבר בו ניתנה התורה, לישראל עם סגולה
  - ך. הנך מצווה על שביתתם (6)
  - ל. שופר מקרן של איל
  - ם. בנו של משה
  - ן. מקצועו של יתרו, לפני שהכיר את בוראו
  - ס. כשנגאלו בני"י, ד' נשא אותם ל- _____ (רש"י)
  - ע. כסף, ממון
  - ף. אסור לעשות אלוהי - _____
  - ץ. "וגם הכהנים... יתקדשו פן _____ בהם ד'"
  - ק. קול השופר היה - _____
  - ר. בנו של משה
  - ש. מתארי בני"י במתן התורה
  - ת. בני"י ראו אותם במתן התורה

ואלה שמות

"ביום הזה באו מדבר סיני"

אלו שמות נוספים יש למדבר סיני? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

"ולא תעלה במעלת על מזבחי" וגו'. והרי דברים קל וחומר: ומה אבנים שאין בהם דעת לא לטובה ולא לרעה, הזהירך הקדוש ברוך הוא שלא לנהוג בהם מנהג בזיון, חברך, שהוא בדמותו של הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה שאין לבזותו. "כי חרבך הנפת עליה ותחללה", מכאן אמרו: המזבח נברא לאריכות ימיו של אדם, והברזל לקצר ימיו. אינו דין שיניף את המקצר על המאריך. רבן יוחנן בן זכאי אומר: "הרי הוא אומר: "אבנים שלמות תבנה" (דברים כז, ו) - אבנים שמטילים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. והרי קל וחומר, ומה אבני מזבח שלא רואות ולא שומעות ולא מדברות, על דבר שמטילות שלום בין ישראל לקב"ה, אמרה תורה "לא תניף עליהם ברזל" (דברים כז, ה), המטיל שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, על אחת כמה וכמה שיאריכו ימיו ושנותיו. אמר הקדוש ברוך הוא: בעולם הזה, על ידי יצר הרע השנים מתקצרות. אבל לעתיד לבוא: "בלע המות לנצח ומחה אדני אלקים דמעה מעל כל פנים" וגו' (ישעיה כה, ח). (ע"פ מדרש תנחומא)

מילה בפרשה

**עולות ויורדות בעונות השנה,
ונמצאות בכל קומה ראשונה,
בהן משבחים אדם כליל,
ונמוקמת אי-שם בגליל.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 5 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

"בחדש השלישי"

איפה עוד בתנ"ך כתוב 'בחדש השלישי'?

***

מצאו נא בפרשה:

- שתי זוגות של שלוש מילים רצופות הנזכרות פעמיים בדברות.
- את שמותיהן של עשר פרשות בתורה.
- שם של שכונה בירושלים.
- אות המופיעה פעמיים ברציפות. (6 תשובות)
- אחד מסימני ליל הסדר.
- שמות של שלושה מספרי התנ"ך.

אלו דברים משותפים היו ליתרו ולפוטפר? (לפחות 6)

***

"ירד ד' לעיני כל העם על הר סיני"

מפורסמת הגמרא (מגילה כט.) אודות עניין ריב ההרים הגבוהים שכל אחד טען שהוא הראוי ביותר שתינתן עליו התורה. אמר להם הקב"ה שכולכם לא ראויים לעומת הר סיני מפני שהוא עניו ולכן הראוי ביותר לקבלת התורה. לפי זה ניתן אף לפרש את הפסוק "אשא עיני אל ההרים, מאין יבוא עזרי", שכשרוצה האדם לבקש דבר מה מעם הקב"ה, ישא עיניו אל ההרים וייקח לדוגמא את הר סיני. ממנו אנו למדים שיש לבקש בהכנעה ובהרכה שאין לנו שום זכות עצמית משלנו אלא באין לבקש מתנת חנם מאתו. וכך, כשם שהר סיני זכה עקב שפלותו, כך יזכה האדם השפל לישועות. (פניני אור שלום)

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשה כתוב: "וישמע יתרו כהן מדין", וגם: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", וגם: "הכהנים הניגשים".

בפרשת יתרו ישנם 75 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילה:

"כהן" = בגימטריא = 75

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לעלון הקודם: על איזה מאכל בדיעבד ניתן לצאת ידי חובה של ברכה ראשונה ע"י 5 ברכות שונות? - ענבים. ברכתם העץ אבל אם בירך הגפן או האדמה או שהכל או מזונות יצא. **לסדר את הפרשה** - "הר סיני" - **חידון א' ת'** - אדמה אבנים, ברקים, גזית, דבר אתה עמנו, הר חורב, ויחן, זכור את, חסד, טוב, יראי אלוקים, כבשן, לפידים, ממלכת כהנים, גבול תבול, גבול ערפל, פרעה, ציפור, קצחו, ריבעים, שלישי, תמונה. **חידון א' ת' הפוך** - קנא, הערב, מנהג, כבד, מלאכה, וינועו ויעמדו, אחז, מזבח, לשפוט, סיני, בנך בתך עבדך אמתך בהמתך גרך, יובל, גרשום, כהן מדין, רעמסס, בצע, כסף, יפרוץ, חזק, אליעזר, גוי קדוש, קולות. **שעשועי דאורייתא** - "ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון", "ויקבצו ירושלם בחדש השלישי לשנת חמש עשרה למלכות אסא", "בחדש השלישי החלו הערמות ליסוד". 1. "אנכי ד' אלוקיך", "את יום השבת". 2. וירא, ויצא, וישלח, וישב, תשא, ויקרא, בהר, במדבר, הדברים, וילך. 3. "לביית יעקב". 4. ההר, הייתי, ותחללה, ממחרת, יענו, ששת. 5. ברך. 6. ויקרא, במדבר, הדברים. **ואלה שמות** - ח' שמות נקרא: מדבר סיני, מדבר ציץ, מדבר קדש, מדבר קדמות, מדבר חורב, מדבר סין, מדבר שור. (חול"א) **מילה בקליפה ט"ו בשבט** - שקד. "זהו פרי כמובן" - פרי השקד, "וכך נעשה למדן" שקד בלימודו, "שכרע והשתחוה" - ש-קד, "ובצווארו הוא נחבא" - איבר ה'שקד' הנמצא בצוואר. **טמונות בפרשה** - 1. עשרת הדברות הנקראים לעיתים ב'טעם העליון' ולעיתים ב'טעם התחתון'. 2. "ויחד יתרו" - נעשה בשרו חידודין" (רש"י יח,ט). 3. "כי חרבך" (ככב), "ויצילני מחרב פרעה" (יח,ג), "לא תרצה" (כיג). 4. 5. "והורית להם הדרך ילכו בה" (יח,כ). 6. "כאיש אחד בלב אחד" (רש"י יט,ב). 7. "ערפל" (כיח). 8. "וכל תמונה" (כד). 9. "לפידים" (כטו). 10. ריבעים - "ועל ריבעים" (כה). 11. "גבל תבל" (יח,יח). 12. "ויעמוד העם על משה" (יח,יג). 13. "ולא תעלה במעלות" (ככג). 14. "וישב... לשפוט" (יח,יג). 15. "ע"י קידוש מקיימים: זכור את יום השבת" (כט,ט). 16. "השופר" (כטו). 17. "ההר עשן" (כטו). 18. "מזבח אדמה" (ככא). 19. "נעשה צוארו כעמוד של שיש" (רש"י יח,ד). "על עמוד של אבן" (רש"י כז,כ). 20. "שכל שאר העופות נותנים את בניהם בין רגליהם" (רש"י יט,ד). **טמונות בהפטר** - 1. "ויקרא שמו פלא יועץ" (ט,ה). 2. "לפרבה המשרה" (טו,ט). 3. "כאלה וכאלון אשר בשלכת" (ויג,ג). 4. "והבית ימלא עשן" (ו,ד). **שאלה לשלוח השבת וארא** - שאלנו: כיצד הלך פרעה מידי בוקר לבדו לנילוס, והרי אין זה מכבודו של המלך שילך לבדו אפילו לא לרגע, וכאן נאלץ להשכים מדי יום ולברוח לנילוס, וכיצד תירץ את מעשיו לעבדיו? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. א. הייתה להם אהבת א"י שהרי אמרו "אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש העלתנו" (רי"ח זוננפלד). ב. היה גלוי לפני הקב"ה שהם עתידים לשמש כדוגמא ומופת לקידוש שמו בעונש של עדת קורח. ג. בשכר זה שהיו משוטרי בני ישראל שלא רדו באחיהם וספגו מכות במקומם. (המהרי"ל דיסקין). ד. אלו שמותו חושך זכו לקבורת ישראל, דבר שדתן ואבירם לא היו ראויים לו. ה. אע"פ שהיו רשעים לא התייאשו מן הגאולה. (רא"ש) ורק מי שלא האמין בגאולה מת במכת חושך, לאו דווקא הרשעים. (תוס') ו. באמת היו הרבה אנשים יותר רשעים מהם. ז. כשהענו נעשו צדיקים - אך לאחר שלקחו כסף וזהב מהמצרים, שוב גבה ליבם והרשיעו. ח. משה הצטער על אותם שמתו במכת חושך, אמר לו הקב"ה: חייך, אראך דוגמתן. והניח לו את דתן ואבירם כדוגמא. (מדרש חמדת ימים) ט. האלשיך פירש מדוע כתוב 'דבר נא באזני העם, וישאלו איש מאת רעהו וגו', מפני שאם לא תלחש להם באוזן שבאמת אין הם חוזרים לאחרי ג' ימים אלא בורחים לעולם, לא ירצו האנשים לטרוח ולשאל כלים למסע קצר שכזה ולכן אמר להם בצנעא. אבל רק לדתן ולאבירם לא אמרו כי הם היו המלשינים הגדולים, וממילא כיון שלא ידעו מיציאת מצרים המתוכננת, לא יכלו להיענש על שלא רצו להשתתף בה. (שארית נתן). י. כיון שהם הלשינו על משה רבינו בתחילת דרכו, המתין להם הקב"ה כדי שיראוהו בגדלותו קודם שיפלו הם. (חת"ס)

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

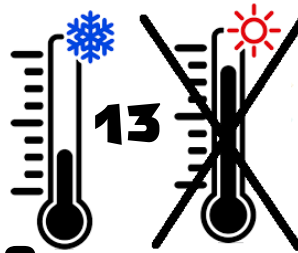
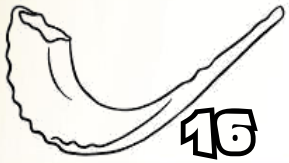
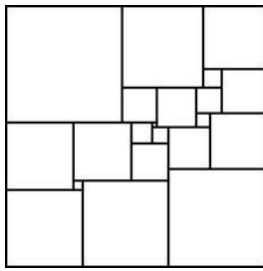
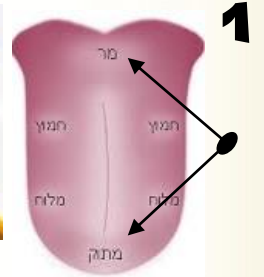
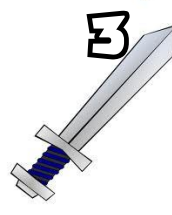
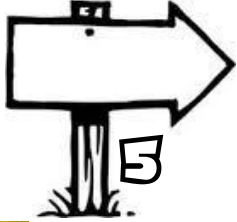

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות:

טמונות בפרשה

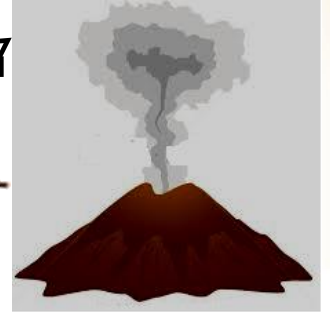
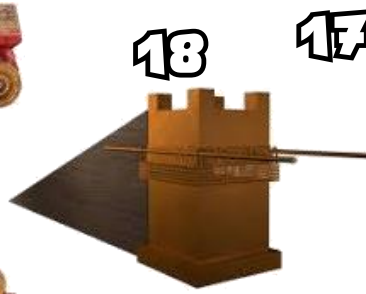
מקרא רמת קושי: רגל קשה

'מחשבה טובה'
 התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

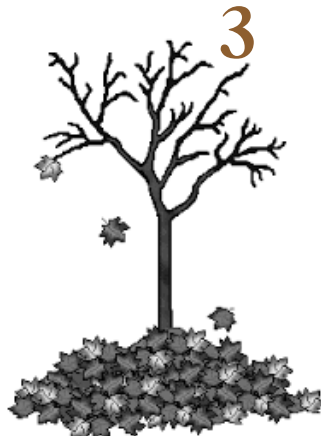
MCLX

תשובה לגיליון הקודם
 פרד+ס=פרדס

הפטרת יתרו "בשנת מות המלך" (ישעיהו ו' א' - ז' ו', ט' ה-ו)

טמונות בהפטרה

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש! חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת!
 לפרטים נוספים ולהזמנות התקשרו: 052-766-5775